

TİCARİ İŞLETME HUKUKU

İHSAN YILMAZ

FEM AKADEMİ

GENEL OLARAK

- TANIM: üretim, değişim ve tüketime yönelik ticari faaliyetleri düzenleyen hukuk dalıdır
- Toplam 1535 md. + 6 kitap
- Başlangıç 1-10
- Birinci Kitap : Ticari İşletme 11-123
- İkinci Kitap : Ticaret Şirketleri 124-645
- Üçüncü Kitap : Kıymetli Evrak 646-849
- Dördüncü Kitap : Taşıma İşleri 850-930
- Beşinci Kitap : Deniz Ticareti 931-1400
- Altıncı Kitap : Sigorta Hukuku 1401-1520
- Son Hükümler

Ticari Faaliyetlerin Düzenlenmesinde Kullanılan sistemler

1. Subjektif Sistem (Tacir)

Alman Ticaret Kanunu

2. Objektif Sistem (Ticari işlemler)

- Fransız Ticaret Kanunu

3. Karma Sistem - (Tacir + Ticari işlemler)

- 1926 tarihli Eski Türk Ticaret Kanunu

4. Modern Sistem - (Ticari İşletme)

- 2011 – 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

TİCARİ İŞLETME

Ticari işletme:

Ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir (TTK m.11/1).

- **UNSURLARI**
- 1. Gelir Sağlamayı Amaçlama
- 2. Devamlılık
- 3. Bağımsızlık
- 4. Esnaf Faaliyeti için öngörülen sınırı aşma

TİCARİ İŞLETMENİN MALVARLIĞI

- A. Maddi Unsurlar

- 1. Duran Malvarlığı: Fabrika binası, makine, alet, cihazlar
- 2. Döner Malvarlığı: hammadde, depoda tutulan malzemeler, Un fabrikasındaki un gibi

- B. Maddi Olmayan Unsurlar: ticaret unvanı, işletme adı, marka hakkı, patent hakkı, endüstriyel tasarımlar, kiracılık hakkı, işletme değeri (müşteri çevresi), fikri mülkiyet hakları gibi

Ticari İşletmede merkez ve Şube

- MERKEZ

- Bulunması zorunludur.
- İşletmenin idari, ticari, hukuki faaliyetlerinin toplandığı yerdir. Önemli olan idari işlerdir.
- Tüzelkişilerin merkezi sözleşmede gösterilen yerdir.
- Ticari İşletmeler açıldığı günden itibaren **15 gün içinde** MERKEZ'inin bulunduğu yer Ticaret Siciline tescil edilir.

ŞUBE

- Merkeze bağlı yarı bağımsız birimlerdir.
- Unsurları
 - 1- Merkeze bağlılık (iç ilişkide bağımlılık)
 - 2- Dış ilişkide bağımsızlık
 - 3. Mekan Ayrılığı
 - 3- Yönetim ve muhasebe ayrılığı
- Sonuçları
 - Ticaret siciline tescil
 - Ticaret unvanı
 - Odalara kayıt
 - Temsil Yetkisinin Sınırı
 - Dava ve takiplerde merkezi temsil etme
 - Merkezde ve şubede
 - İflas sadece merkezde TM
 - Çekin cirosu bakımından
 - Ticari İşletmenin Devri

Ticari İşletmenin Devri

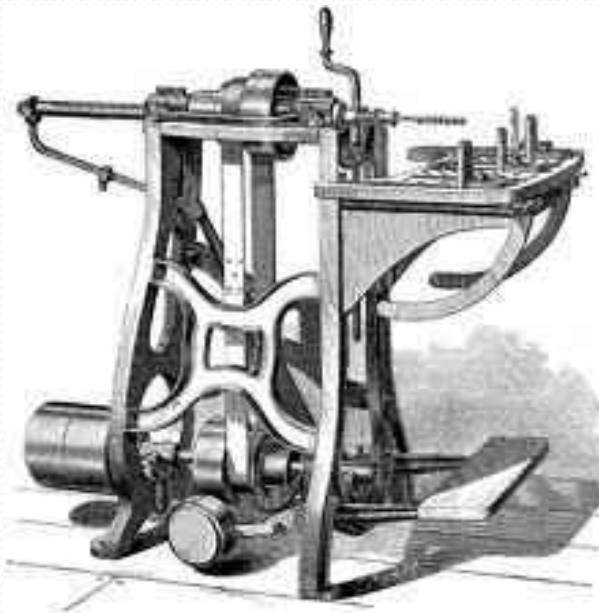
- Devir sözleşmesinin yapılması
- Rekabet Kurulu izni (İstisna)
- Alacaklılara ihbar ve ilan
- Aktif ve pasif tüm malvarlığının devri
- Tescil ve ilan

Hüküm ve Sonuçları

- Bütün unsurlar devralana geçer.
- İyiniyetli devralan işletme içerisindeki üçüncü kişilere ait malların mülkiyetini de kazanır.
- Alacaklıların rızası aranmaz.
- Devreden de işletmenin mevcut borçlarından dolayı **devralanla birlikte 2 yıl süreyle** sorumlu olur.
- Devralan kendisi tarafından bilinmeyen borçlardan da sorumlu olur.
- 1 yıl daha iflas yoluyla takip mümkündür
- İş sözleşmeleri aynen devralana geçer

Ticari İşletmenin Rehni

- TİRK'de düzenlenmiştir.
- Teslimsiz menkul rehnidir.

Ticari İşletmenin Rehni

• TARAFLARI

- 1. Rehin Veren
 - Ticari işletme sahibi gerçek veya tüzel kişi
 - **Esnaf** işletmesi sahibi
- 2. Rehin Alan
 - Kredi müesseseleri (Banka)
 - Kredili satış yapan Gerçek ve Tüzel kişiler
 - Kooperatifler

• KONU VE KAPSAM

- Zorunlu
 - 1. Ticaret unvanı ve işletme adı
 - 2. Menkul işletme tesisatı
- İhtiyari
 - 3. Sınai Haklar (marka, patent, model, resim gibi)
- Taşınmaz işletme tesisatı, Kiracılık hakkı, Müşteri çevresi, İşletme sermayesi (hammadde, stoktaki mallar, kasadaki para ve alacaklar). Rehnin kapsamına alınamaz

Rehin hakkının doğumu

- 1- Rehin sözleşmesi
 - **Noter** tarafından **düzenleme şeklinde** yapılır
 - **Ticari işletmenin bulunduğu yer noteri**
- 2- Tescil
 - Rehin hakkı **tescille doğar**, tescil **kurucu** etkiye sahiptir
 - Talep sözleşme tarihinden itibaren **10 gün içinde**
 - Aynı işletme üzerinde birden fazla rehin tesis edilebilir

Tarafların durumu

• Rehin verenin

- Alışılmış faaliyetleri (kullanma gibi) sürdürebilir
- İzin almadıkça; işletmeyi ve rehinli malları devredemez,
- Ayni hakla sınırlandıramaz,
- Yerini değiştiremez,
- Takas edemez.
- Koruma için gerekli tedbirleri almalıdır. Özen yükümlülüğü vardır.

• Rehin alanın

- Mutlak hak sahibidir. Herkese karşı ileri sürebilir.
- Rehinli mala ilişkin tazminat ve sigorta alacağı üzerinde de hak sahibidir.
- Üçüncü kişinin fiilini men ve dava edebilir.
- Les Commissoria Yasağı(rehinli malı aynen mülkiyetine gecireme paraya ceviriir)

- Rehinden haberi olmaksızın sicil bölgesi dışında **iyi niyetli** olarak rehinli malları iktisap etmiş olanların iyi niyeti korunur (TİRK. 9/2).
- Aynı işletme üzerinde birden çok rehin kurulursa alacaklıların hakları **tescil sırasına** göre belirlenir.
- Rehin sözleşmesinin kurulmasından **sonra işletmeye dahil olan unsurlar** rehne dahil değildir
- **Finansal kiralama** yoluyla temin edilen menkul işletme tesisatı üzerinde rehin kurulması mümkün değildir.

- Aşağıdakilerden hangisi esnaf faaliyeti niteliğini aşıya dahi ticari işletme niteliği taşımaz? (2008 KPSS)
- A) Ayakkabı fabrikası
- B) Dernek tarafından işletilen lokanta
- C) Vakıf tarafından işletilen satış mağazası
- D) A Bankası A.Ş.'nin Üsküdar Şubesi
- E) Sadece yazları çalışan; kışları kapanan dondurma dükkanını

- **Bir ticari işletmenin şubeleriyle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2005 KPSS)**

- A) Ticari İşletmenin devri halinde bu devrin kapsamına şube de girer
- B) Şubeler, bulundukları yerin ticaret siciline tescil ettirildikleri anda tüzel kişilik kazanır ve dış ilişkilerinde bağımsız hareket edebilir
- C) Ticari mümessilin temsil yetkisi şubenin işlemiyle sınırlanabilir
- D) Her şube, kendi merkezinin ticaret Unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmak zorundadır
- E) Merkezleri Türkiye’de bulunan ticari işletmelerin şubelerinin yaptıkları işler dolayısıyla, iflâs davası, merkezin bulunduğu yerde açılır.

- *I. Ticari İşletme Rehni Kanunu'na göre, ticari işletme rehninin esnaf işletmesi üzerinde kurulması mümkün değildir*
- *II. Ticari işletme üzerinde rehin hakkının doğumu için rehin sözleşmesinin yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde ticaret siciline tescil edilmesi gerekir*
- *III. Ticari işletme üzerinde rehin hakkının doğumu için rehin sözleşmesindeki imzaların Türkiye'deki herhangi bir noter tarafından tasdiki yeterlidir*
- *IV. Patentlerin, ticari işletmenin kapsamı dışında tutulması mümkündür*
- **Yukarıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (2010 KPSS)**
- **A) Yalnız IV** B) I ve IV C) II ve IV D) III ve IV
- E) I, II ve IV

Ticari İş Ölçütleri

- 1- Ticaret Kanununda düzenlenen işler
- 2- Ticari işletmeyi ilgilendiren işler
- 3- Ticari iş karinesi (tacirin yaptığı işler)
 - Gerçek kişi tacir diğer tarafa **açıkça bildirmişse**
 - İşin ticari sayılmasına **durum elverişli olmadığı** taktirde
 - Tüzel kişi tacirin adi alanı yoktur.
- 4- Bir taraf için ticari iş niteliğinde olan **sözleşmeler**

Ticari İş Olmanın Sonuçları

- 1- Teselsül karinesi
- 2- Faiz özellikli hal gösterir
- 3- En yüksek sınırı aşan ticari işlemler
- 3- Zamanaşımı

FAİZ

İşletim
Süresi
Bakımından

Anapara

Temerrüt

İşletim Şekli
Bakımından

Basit

Bileşik

Belirleyen
İrade
Bakımından

Kanuni

İradi

Faiz

- Kararlaştırılmasa da faiz istenebilir.
- Bileşik faiz yürütülebilir.
- Faiz oranını taraflar serbestçe belirleyebilir.
- Daha yüksek oranda temerrüt faizi istenebilir.
- Faizin **işlemeye başlayacağı tarihi** taraflar belirleyebilir. Aksi taktirde vadeden; belli vade yoksa ihtar gününden itibaren işlemeye başlar.
- Ticari temerrüt faizi istenebilir. Ticari işlerde temerrüt faizi, TC Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü **kısa vadeli avanslar** için uyguladığı faiz oranıdır.

Bileşik faiz

- Faizin belli devreler sonunda ana paraya eklenmesi ve bundan sonra anapara ve faizden oluşan tutara tekrar faiz uygulanmasıdır.
- Faize faiz, mürekkep faiz de denir.
- Kural olarak yasaktır. Ama TTK'da 3 istisnası vardır.
 - Cari Hesaplarda
 - Ödünç sözleşmelerinde
 - Kambiyo senetlerinde müracaat hakkının kullanılmasında

- **SORU: Ticari iş ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2012 KPSS)**
- A) Taraflardan biri için ticari sayılan iş, arada sözleşme varsa diğer taraf için de ticari sayılır.
- B) Ticaret şirketi tacirin bütün işleri ticari iş niteliğindedir.
- C) Ticari bir borca kefalet hâlinde kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmemişse müteselsil kefalet söz konusudur.
- D) Bir esnaf işletmesini ilgilendiren bütün işlem ve fiiller ticari iştir.
- E) Ticari bir işte uygulanacak temerrüt faizi oranı sözleşme ile kararlaştırılmamışsa avans faiz oranı üzerinden temerrüt faizi talep edilebilir.

Ticari Hüküm

- Mutlak ticari hükümler
 - Ticaret Kanununda düzenlenen hükümler
- Nispi ticari hükümler
 - Hangi Kanunda olursa olsun **bir ticari işletmeyi ilgilendiren hükümler**

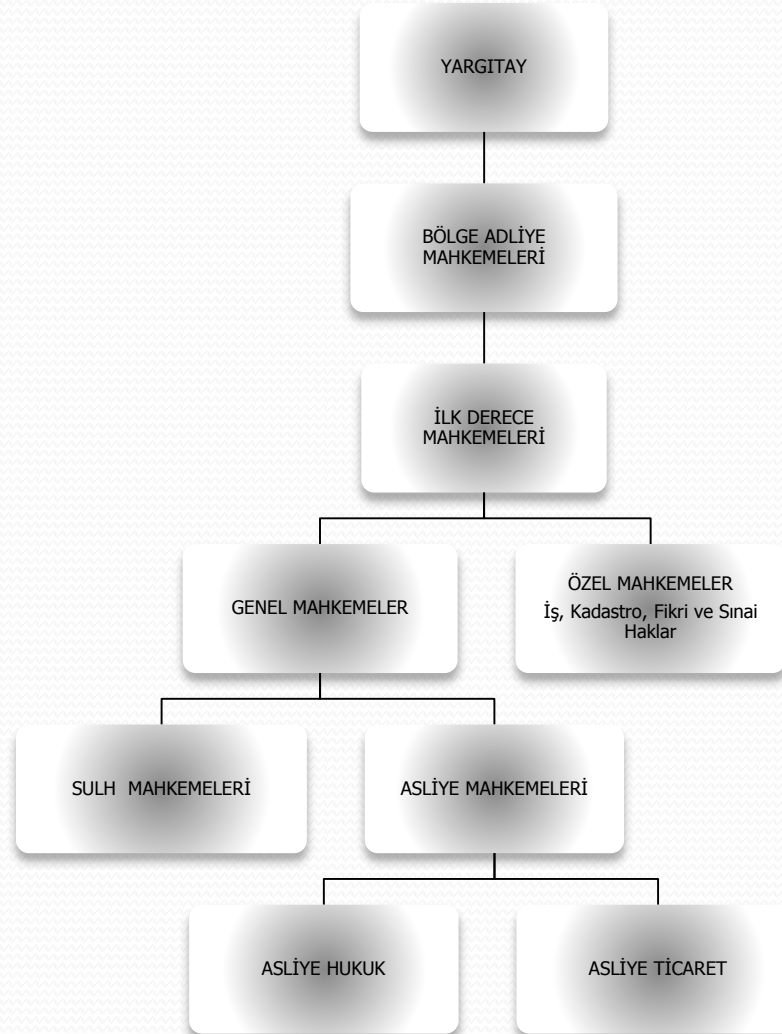

TİCARİ ÖRF VE ADET

- Hakkında ticari bir hüküm bulunmayan ticari işlerde mahkeme ticari örf ve adete göre karar verir
- *Objektif hukuk kuralı* niteliğindedir. Hakim tarafından *kendiliğinden* göz önüne alınır
- *Bir bölgeye veya bir ticaret dalına özgü ticari örf ve âdetler genel olanlara üstün tutulur.*
- *İfa yerindeki ticari örf*
- Ticari örf ve âdet, *tacir sıfatını haiz bulunmayanlar* hakkında ancak onlar tarafından bilindiği veya bilinmesi gerektiği takdirde uygulanır.

- **Soru: Ticari örf ve âdetle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (2004 KPSS)**
- A) Kanunda aksine bir hüküm olmadıkça hükme esas olamazlar
- B) Sadece taraf iradelerinin yorumunda dikkate alınabilirler
- C) **Hakkında ticari bir hüküm bulunmayan ticari işlerde mahkeme, ticari örf ve âdete göre karar verir**
- D) İlgililer aynı bölgede bulunmadıkları takdirde, alacaklının yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki ticari örf ve âdet uygulanır
- E) Tacir olmayanlar hakkında hiçbir hâlde uygulanmaz

Yargı Örgütü

Ticari Davalar

- Mutlak Ticari Davalar
 - TK'na göre
 - Özel K'na göre
- Nispi Ticari Davalar
- Asliye hukuk ile asliye ticaret mahkemesi arasındaki ilişki görev ilişkisidir. Hakim kendiliğinden gözönüne alır

TACİR

Tacir, bir ticari işletmeyi kısmen de olsa kendi adına işleten kimseye denir. Gerçek kişi veya tüzel kişi olabilir.

Gerçek Kişiler

1- Ticari İşletme

2- Ticari işletmenin fiilen işletilmesi

- Ticari işletmenin kurulup açıldığının ilan edilmesi
- Ticari işletmenin sicile tescil ve ilan edilmesi

3- Kısmen de olsa kendi adına faaliyette bulunma

- **ÖZEL DURUMLAR**

1- Küçük ve kısıtlılar

2- Ticaret Yasağına Tabi Kişiler

3- Ticaret yapması izne tabi kişiler

4. Adi şirket ortakları

5. Donatma iştiraki

- Tacir sıfatı **KENDİLİĞİNDEN** kazanılır ve kaybedilir. Resmi veya şekli bir işleme gerek yoktur.

- Sicile tescil **İHBARİDİR**

Tüzel Kişiler

1- Ticaret Şirketleri

2- Vakıflar/Dernekler

-Gayesine varmak için ticari işletme işleten

3- Kamu Tüzel Kişilerince kurulan kurum ve kuruluşlar

- Kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya

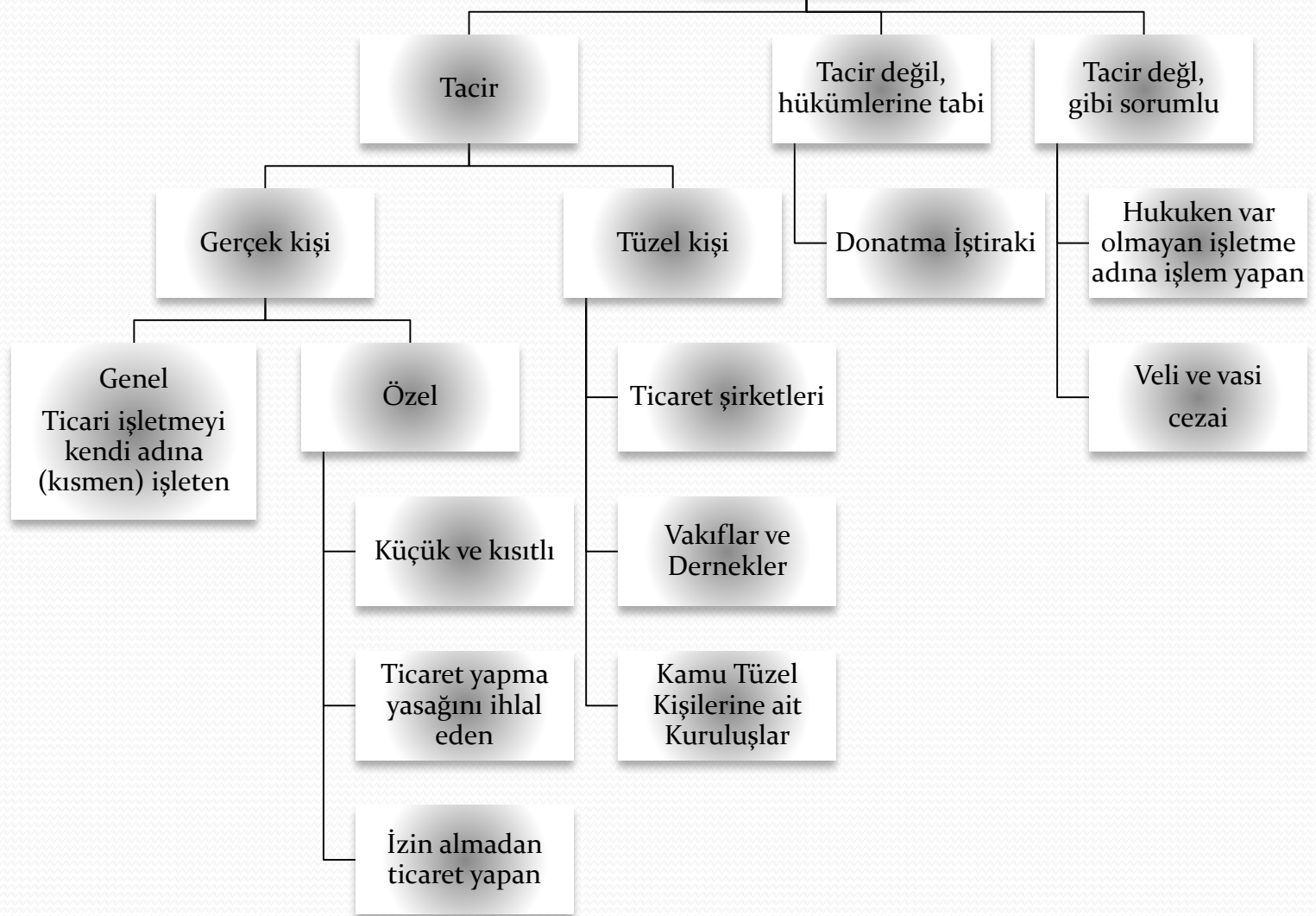
- Ticari şekilde işletilmek üzere kurulmuş olmak şartıyla

Kural: Tüzel Kişiliğin kazanılması ile tacir sıfatı kazanılır. Kaybedilmesi ile kaybedilir.

Tacir Gibi Sorumlu Olanlar

- 1- **Hukuken var olmayan bir işletme adına** işlemlerde bulunan kişi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur (TTK 12/3). Tacirlere tanınan haklardan yararlanamaz, yüklenen yükümlülöklere tabi olur.
- 2- Bir ticari işletmeyi **küçük veya kısıtlı adına** işleten veli veya vasi cezai hükümlerin uygulanması bakımından tacir gibi sorumlu olur.

TACİR
SORUMLULUĞUNA
TABİ OLANLAR

TACİR OLMANIN SONUÇLARI

A. Kendi Sıfatına Bağlı Olanlar

- 1- İflasa tabi olma
- 2- Ticaret unvanı seçme ve kullanma
- 3- Ticaret siciline kaydolma
- 4- Ticari defterler tutma
- 5- Odalara kaydolma
- 6- Basiretli iş adamı gibi hareket etme
7. Ticari örf ve adetlere tabi olma
- 8- Ticari iş karinesi
- 9- Ücret ve faiz isteme
- 10- Ücret ve cezaların indirilmesini isteyememe

- B. İKİ TARAFIN TACİR OLDUĞU İLİŞKİLERE UYGULANACAK ÖZEL KURALLAR
- 1- Kanuni ihtar veya ihbar şekillerine uyma
- 2- Fatura
- 3- Teyit mektubu
- 4- Ticari Satış ve Mal Değişimine (Trampaya) İlişkin Hükümler
 - a- Kısım kısım yerine getirilecek sözleşmeler
 - b- Alacaklının temerrüdü
 - c- Malın ayıplı olması
- 5- Ticari defterlerle ispatlama (Lehe delil olma)
- 6- İhtilafların ticari dava konusu olması
- 7-Hapis hakkını kullanmada kolaylıktan yararlanma

Esnaflar hakkında uygulanacak TTK hükümleri

- İşletme adı kullanma (*TTK 53*)
- Hapis hakkından yararlanma (*MK 950*)
- Ücret ve faiz isteme hakkı (*TTK 20*)
- TİRK'den yararlanma (*TİRK 1*);
- Sicile kaydolma (Esnaf ve Sanatkarlar Sicili)
- Esnaf ve sanatkarlar odasına kaydolma zorunluluğu bulunmaktadır.

- **SORU: Aşağıdakilerden hangisi tacir değildir? (2007 KPSS)**
- A) Ticaret şirketleri
- B) Ticari işletme işleten dernekler
- C) Ticari işletme işleten vakıflar
- D) Ticari işletme işleten gerçek kişiler
- **E) Ticari işletme işleten kamu tüzel kişileri**

- *A ile Devlet memuru B, adi şirket sözleşmesi çerçevesinde bir ticari işletme işletmektedirler. A ölünce şirketteki payı 5 yaşındaki kızı C'ye geçmiştir.*
- **Buna göre, tacir sıfatı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2008 KPSS)**
- A) A, adi şirket ortağı olduğu süre boyunca tacir sıfatına sahiptir
- B) Devlet memuru B tacir sıfatına sahiptir
- C) Tacirler hakkında uygulanan cezai müeyyideler C'ye değil, C'nin kanuni temsilcisine uygulanır
- D) Şirket borçlarından dolayı hem B'nin hem de C'nin iflası söz konusu olabilir
- **E) C tacir sıfatını kazanamaz; tacir sıfatı C'nin kanuni temsilcisine aittir**
-

- **SORU: Tacir olmanın sonuçları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2006 KPSS)**
- A) Tacir kural olarak cezai şartın tenkisini isteyemez
- B) Tacir ticari defterler tutmalıdır
- C) Tacir borçlarından dolayı iflasa tabidir
- D) Tacir basiretli iş adamı gibi hareket etmelidir
- **E) Tacir işletme adı kullanmak zorundadır**

TACİR YARDIMCILARI

- Tacir Yardımcıları (Temsil Yetkisine Sahip Olanlar)
 - Bağımlı Tacir Yardımcıları
 - Ticari Mümessel (Ticari temsilci) (BK m. 449vd.)(Genel Müdür, Şube Müdürü)
 - Ticari Vekil (BK m. 453vd.) (Fabrika Müdürü, Vezne Görevlisi)
 - Pazarlamacı
 - Bağımsız Tacir Yardımcıları
 - Acente
 - Ticari İşler Simsarı
 - Komisyoncu

BAĞIMLI TACİR YARDIMCILARI

1. Ticari Mümessil (Ticari Temsilci)

- Ticari işletmeyi **yönetmek** ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret unvanı altında, ticari temsil yetkisi ile **kendisini temsil etmek** üzere, açıkça ya da örtülü olarak yetki verdiği kişidir .
- Atanması şekle bağlı değil. Ticaret siciline tescili zorunludur, bu tescil bildirici (ihbari) etkiye sahiptir.
- Tacir (işletme sahibi- tüzel kişilerde yetkili organ) tarafından atanır,

- Gerçek kişiler atanabilir. Tam ehliyetli olması gerekmez, **ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir.**
- Merkezi Türkiye’de olmayan işletmelerin ticari mümessil ataması zorunludur.

Ticari mümessilin yetkileri

- İşletmenin konusuna dahil olan olağan ve olağanüstü bütün işleri yapmaya yetkilidir.
 - Ayrıca yetkilendirilmeden
 - Kambiyo taahhüdünde bulunabilir
 - Hizmet sözleşmesi, kredi sözleşmesi yapabilir
 - Üretilen malları satabilir, hammadde alabilir
 - Gayrimenkul, menkul kiralayabilir ve tapuya şerh verebilir
 - **Gayrimenkul satın alabilir (gayrimenkul satamaz)**
 - Şube açabilir
 - İşletme merkezinin yerini değiştirebilir
 - Tacir adına kefalet verebilir
 - Taciri davada temsil edebilir
 - Sulh, feragat, tahkim ve davadan feragat edebilir

- **Özel yetkisi olmaksızın yapamayacağı işler**
- *Taşınmazların devri ve üçüncü kişiler lehine aynı hak tesisi (rehin, intifa gibi)*
- *Ticari İşletmenin devri ve rehni*
- *İşletmeye ortak kabul etme veya mevcut ortakları çıkarma*
- *- Ticari mümessil atama*
- *- Tacirin iflasını isteme*
- *- Konkordato teklifinde bulunma*
- *- Tüzel kişi tacirlerde birleşme, bölünme kararlarını alma ve tür değişikliği yapma*
- *- Şirketin feshini isteme*

Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması

- Ticari mümessilin yetkisi sicile tescil yoluyla konu, miktar vb. şekilde sınırlandırılmaz.
- **İstisnaları:**
 - Şube işleri
 - Birlikte temsil
- İyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ifade edebilmesi için Ticaret Siciline tescil gerekir.

Temsil Yetkisinin Sona Ermesi

- Azil veya İstifa
- Ölüm, gaiplik, fiil ehliyetinin kaybı (Tacirin ölümü, gaipliğine karar verilmesi, fiil ehliyetini kaybetmesi temsil yetkisini sona erdirmez)
- Tacirin İflası (ticari mümessilin iflası sona erdirmez)
- Ticari işletmenin devri ve tasfiyesi
- Temsil yetkisinin verilmesi sicile tescil edilmese de sona ermesi tescil edilmesi gerekir.

- *Tacir A, İşletmesinin işlerini idare etmek ve işletme ile ilgili hukukî işleri yapmak için bir temsilci atamış ve bunu ticaret siciline tescil ve ilan etmiştir. Bu temsilci, ticaret ünvanında “vekaleten” ibaresini de kullanarak imza atma yetkisine sahiptir.*
- **1. Bu temsilci, aşağıdaki işlemlerden hangisini özel yetkisi olmadan yapamaz? (2005 KPSS)**
- A) Tacir adına dava açmak
- B) İşçiler ile hizmet sözleşmesi yapmak
- C) İşletmenin faaliyeti bakımından gerekli taşınmaz malların kiralanması için sözleşme yapmak
- D) Tacir adına bono düzenlemek
- **E) İşletmenin faaliyet gösterdiği taşınmaz üzerinde, işletmeden alacaklı olan B'nin alacağını temin etmek amacıyla ipotek tesis etmek**

- **2. Tacir yardımcılarında biri olan ticari mümessil aşağıdakilerden hangisini yapamaz? (2007 KPSS)**
- A) Ticari işletmenin borçlarını ödemek için tacire ait taşınmazları satmak (satın alabilir ama satamaz)
- B) Ticari işletmenin borçlarını ödemek için tacir adına kredi almak
- C) Ticari işletmeye ilişkin işlemler için tacir adına kambiyo taahhüdünde bulunmak
- D) Ticari işletmeye ilişkin taşınmazları tacir adına kiraya vermek
- E) Ticari işletmeye ilişkin taşınmazları tacir adına kiraya vermek

- **Ticari mümessilin aşağıdaki işlemlerinden hangisi için özel yetkilendirilmesi zorunludur? (2010 KPSS)**
- A) Tacir adına kredi almak
- B) Tacir adına kambiyo taahhüdünde bulunmak
- C) Ticari işletmenin faaliyeti için gerekli olan bir taşınmaz satın almak
- D) İşletmede çalışacak işçilerle hizmet akdi yapmak
- **E) Bankadan aldığı kredi için işletmeye ait depo üzerinde banka lehine ipotek tesis etmek**

- 4. Ticari temsilcinin (ticari mümessilin) müvekkil tacir adına ve ticari işletme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini yapabilmesi için açıkça yetkilendirilmesi gerekir? (2012 KPSS)
- A) Tacirin ticari işletmesine dâhil taşınmazlar üzerinde sınırlı ayni hak kurmak
- B) Tacir adına ödünç sözleşmesi yaparak bankadan kredi çekmek
- C) Tacir adına bono düzenlemek
- D) Avukat olmasa bile ticari işlerle ilgili davalarda, mahkemede taciri temsil etmek
- E) İşletmede çalışacak işçiler ile hizmet sözleşmesi akdetmek

2. Ticari Vekil

- Ticari mümessile göre daha dar yetkilere sahiptir.
- Atanması şekle bağlı değil, Sicile tescil edilmez.
- Tam ehliyet şart olmayıp, ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir.
- Özel yetki verilmeden
 - - Ödünç olarak para veya benzerlerini alamaz,
 - - Kambiyo taahhüdünde bulunamaz,
 - - Dava açamaz ve açılmış davayı takip edemez (TBK 551).
- Ticari temsilci tarafından yapılamayacak işleri ticari vekil de yapamaz

- **Soru: Ticari vekil olarak atanan bir fabrika müdürü aşağıdaki işlemlerden hangisini özel yetkisi olmadan yapabilir? (2009 KPSS)**
- A) Fabrika sahibi adına bono düzenlemek
- B) Fabrika sahibi adına bankadan kredi çekmek
- C) Fabrikaya ait bir taşınmazı üçüncü kişilere devretmek
- **D) Fabrikada çalışacak işçilerle hizmet sözleşmesi akdetmek**
- E) Bankadan alınan kredinin teminatı olmak üzere, fabrikaya ait taşınmaz üzerinde ipotek tesis etmek

3. Pazarlamacı

- Pazarlamacı, **sürekli olarak**, bir ticari işletme sahibi hesabına ve **işletmesinin dışında**, **her türlü işlemin yapılmasına** aracılık etmeyi veya yazılı anlaşma varsa, bu anlaşmada belirtilen işlemleri yapmayı üstlenen kişidir. İşletme sahibi de buna karşılık **ücret ödemeyi** üstlenmektedir.
- Sicile tescil edilmez. Fiilen atanır.
- Pazarlamacı **işlemlere aracılık etmeye yetkilidir**. özel yetki verilmedikçe müşterilerden tahsilat yapamaz ve ödeme günlerini değiştiremez (TBK 452).

- Pazarlamacının Yükümlülükleri

- 1. Talimatlara uyma
- 2. Rekabet etmeme
- 3. Pazarlama faaliyetleri ile ilgili olarak bilgi verme
- 4. Garanti vermeme

- İşverenin Yükümlülükleri

- 1. Başkalarına aynı alan ve çevrede faaliyette bulunma yetkisi vermeme
- 2. Ücret ödeme
- 3. Yapılan harcamaları ödeme
- 4. Pazarlamacının hapis hakkı

BAĞIMSIZ TACİR YARDIMCILARI

● ACENTE

- İşletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, *belirli bir yer veya bölge* içinde *sürekli* olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde *aracılık etmeyi* veya bunları *o tacir adına yapmayı* meslek edinen kimseye acente denir (TTK 102/1).
- **Unsurları**
 - Ticari işletmeyle ilgili işlere aracılık etme veya sözleşme yapma
 - Bağımsızlık
 - Belli bir yer ve bölge içinde faaliyet
 - Sürekli ilişki
 - Meslek edinme

Acentenin Borçları ve Hakları

• Hakları

- Ücret hakkı
- Olağanüstü masrafları istemek
- Alacakları için Hapis hakkı kullanmak
- Yetkili olduğu bölgede tekel hakkına sahip olmak
- Denkleştirme hakkı

• Borçları

- Müvekkilin işlerini görme ve onun menfaatlerini koruma
- Bilgi verme
- Verilen talimatlara uygun hareket etme
- Önleyici tedbirler alma
- Tacire zamanında ödemede bulunma
- Rekabet yapmama

Acentenin Yetkileri

- 1. Müvekkil adına sözleşme yapmak (Yazılı sözleşme ile yetki verilmiş ise)
- 2. Hakkı koruyan beyanları tacir adına yapma ve kabul etmek
- 3. Bedeli kabul ve malları teslim alma
- 4. Taciri mahkemedede temsil etmek

Acenteliğin Son Bulması

- Sözleşme süresinin dolması,
- Belirsiz süreli sözleşmelerde, **üç ay** öncesinden feshi ihbarda bulunma,
- Haklı nedenle fesih,
- Taraflardan birinin ölümü, iflası, ehliyetini kaybetmesi
- ZAMANAŞIMI: Acentelik sözleşmesinden doğan haklar **5 yıllık** zamanaşımı süresine tabidir.

- **SORU: Acente aşağıdaki işlemlerden hangisini yapamaz? (2006 KPSS)**
- A) Tacirin tarafı olduğu bir akdin yapılmasına aracılık etmek
- B) Tacir adına akit yapmak
- C) Sattığı malların bedelini tahsil etmek
- D) Taciri mahkemede temsil etmek
- E) Temsil ettiği tacirin işletmesine ortak kabul etmek

- **Aşağıdakilerden hangisi, acentanın temsil yetkisinin kapsamında değildir? (2002 KPSS)**
- A) Müvekkil adına kambiyo senedi imzalamak
- B) Müvekkil adına sözleşme yapmak
- C) Müvekkili adına hakkı koruyucu beyanlarda bulunmak
- D) Bizzat sattığı malın bedelini kabzetmek
- E) Müvekkili mahkemede temsil etmek

2. Simsar (Tellal)

- *Taraflar arasında bir sözleşme kurulması imkanının hazırlanmasını ve kurulmasına aracılık etmeyi üstlenen tacir yardımcısına simsar denir*
- **Uysurları**
 - Bağımsız tacir yardımcısıdır
 - Aracılık faaliyeti yapar
 - Sürekli değildir.
 - Ticari işlerde sözkonusudur.
 - Meslek şeklinde devamlı surette yapması gerekli değildir.
 - Ücret karşılığında yapar.

Simsarın Hak ve Borçları

- Hakları

- Ücret Talep etmek
- Masraf talep etmek

- Borçları

- Sözleşme kurulması imkanını hazırlama veya kurulmasına aracılık etme
- Müvekkilin menfaatlerini gözetme
- Sadakat ve özen gösterme
- Hesap verme

Sona Erme ve Zamanaşımı

- Sona erme halleri
 - İşin tamamlanması
 - Sürenin dolması, taraflardan birinin fesih bildiriminde bulunması
 - Ölüm, iflas, ehliyet kaybı
- **Zamanaşımı:** Ticari simsarlık alacağı dışında simsarlık sözleşmesinden doğan alacaklar 5 yıllık zamanaşımına tabidir (TBK 147/1 b.5). Ticari simsarlıktan doğan ücret alacağına yeni Kanun yer verilmemiştir.

3. Komisyoncu

- Ücret karşılığında, kendi adına müvekkili hesabına hukuki işlem yapmayı üstlenen kişidir.
- Unsurları
 - Dolaylı temsilcidir.
 - İşleri kendi adına ama tacir hesabına yapar.
 - Bir menkul veya kıymetli evrak alım satımında veya taşımada, gümrükte yapılır.

Komisyoncunun Hak ve Borçları

• Hakları

- Ücret Talep etmek
 - (Dükrüar Ücreti)
- Masrafları ve avansları faizleriyle isteme hakkı
- Hapis hakkı
- Malın Açık Artırma İle Satılması
- Sözleşmeye bizzat taraf olmak

• Borçları

- Müvekkilin talimatına uyma
- Bildirimde bulunma ve sigorta yaptırma
- Özen göstermek
- Kazanılan hak ve borçları tacire devretmek
- Zamanaşımı 5 yıl

- **Tacir yardımcıları ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
- A) Ticari mümessil ticari işletmeyi aynen tacir gibi yönetmek ve taciri temsil etmek üzere görevlendirilen tacir yardımcısıdır.
- B) Acente ya tacirler arasındaki işlemlere aracılık eder ya da tacir hesabına kendi adına sözleşme yapar.
- C) Simsar sadece aracılık yapar.
- D) Komisyoncu kendi adına tacir hesabına işlem yapar.
- E) Tek yetkili satıcı kendi adına ve hesabına işlem yapar.

TİCARET SİCİLİ

- Ticari işletme ile ilgili önemli bilgileri açıklamaya veya oluşturmaya yarayan ve böylelikle hukuki güvenliği temin eden resmi nitelikli hukuki bir müessesedir.
- Ticaret sicili, **Gümrük ve Ticaret Bakanlığının** gözetim ve denetiminde ticaret ve sanayi odaları veya ticaret odaları bünyesinde kurulacak **ticaret sicili müdürlükleri** tarafından tutulur

Sicilin Özellikleri

- 1- Açıklık (Aleniyet)
 - Herkes, inceleme yapabilir, suret alabilir.
 - İlgisini ispatlamak zorunda değil
 - İlan (TTSG)
 - Tescil edilen hususlar Kanun veya tüzükte aksine hüküm olmadıkça ilan edilir.
- 2- Sorumluluk
 - Devletin Denetimi
 - Devlet ve İlgili Oda
 - Müteselsil sorumludur
 - Kusuru olanlara rücu edilir
 - Sicil Müdürü, yardımcıları, diğer personeli görevleri ile ilgili suçlardan dolayı
 - Kamu görevlisi gibi
 - Kamu görevlisine karşı yapılmış gibi

Tescil şartları

• 1- Talep

- İlgililer, yetkili sicil müdürlüğüne
- 15 gün (sicil dışı 1 ay)
- Dilekçe ile yapılır.

• 2. Tescile Davet

• 3- İnceleme

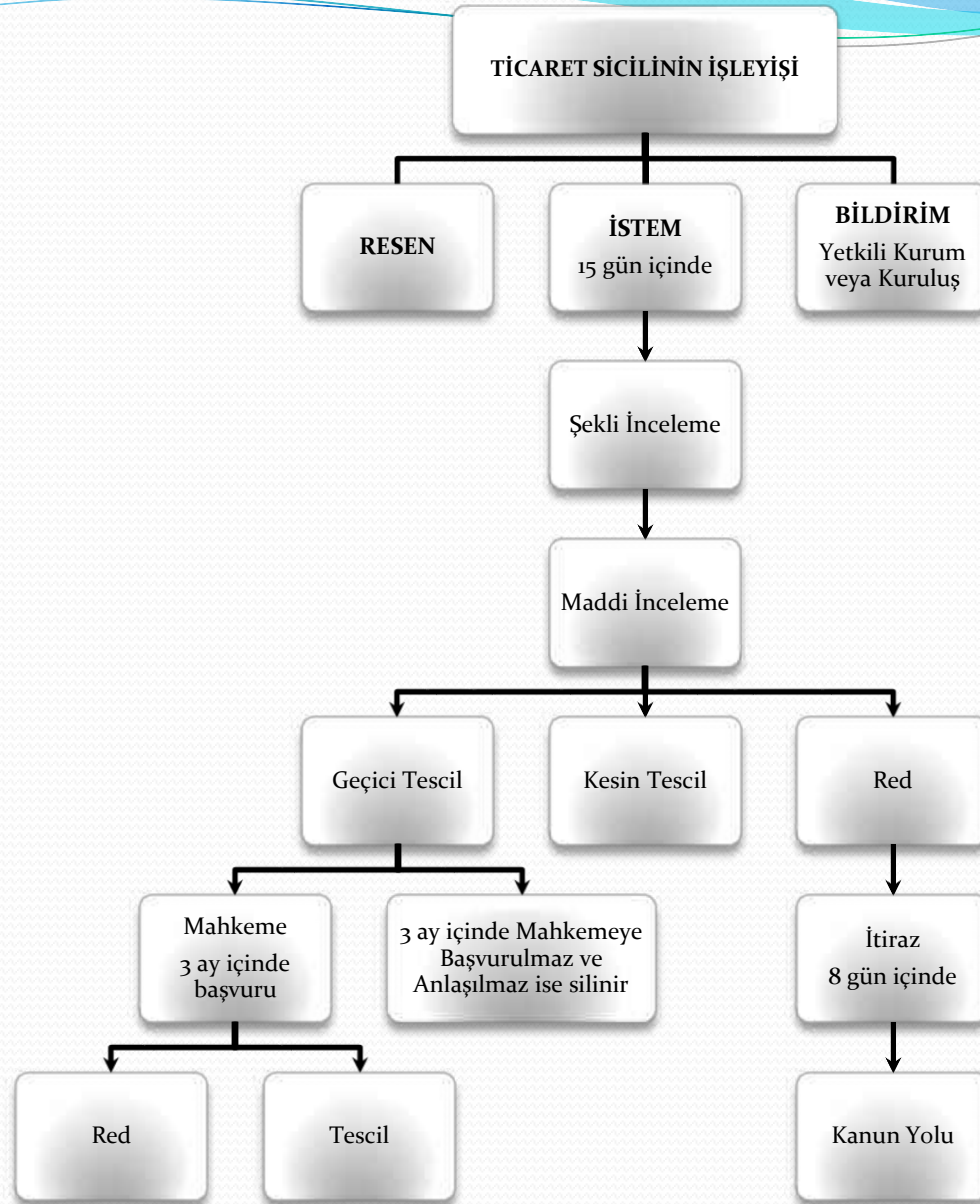
• Şekli

- Talepte bulunma hakkı var mı
- Yer itibariyle yetkili mi
- Belgeler /Deliller

• Maddi

- Tescil edilebilirlik
- Gerçeğe uygunluk
- Yanlış kanaat uyandırmayacak nitelikte
- Kamu düzenine aykırı olmama

Ticaret Sicilinin İşleyişi

- Kabul, 10 gün içinde TTSG’de ilan
- İtiraz
 - İlgililer
 - Tebliğinden itibaren 8 gün içinde itiraz (hak düşürücü)
 - Sicilin bulunduğu yerdeki Ticaret mahkemesine
- Geçici tescil

Tescilin Etkileri

- Hukuki işleme etkileri bakımından İlişkin
 - Kurucu (Kanunda sayılanlarla sınırlıdır. Örn., şirketin tüzel kişilik kazanması, sermaye artırımını, esas sözleşme değişikliği, ticari işletme rehni)
 - Bildirici (Açıklığın sağlanmasına yarar. Örn, ticaret unvanı, tacir sıfatı)
- Üçüncü kişilere etkisi bakımından
 - Etki anı (Tacir için)
 - Olumlu
 - Olumsuz
 - Bilen
 - Bilmesi gereken
- Görünüşe veya ilana güven ilkesi
 - İstisna: Rehin ve LŞ'de payın devri

TİCARET UNVANI

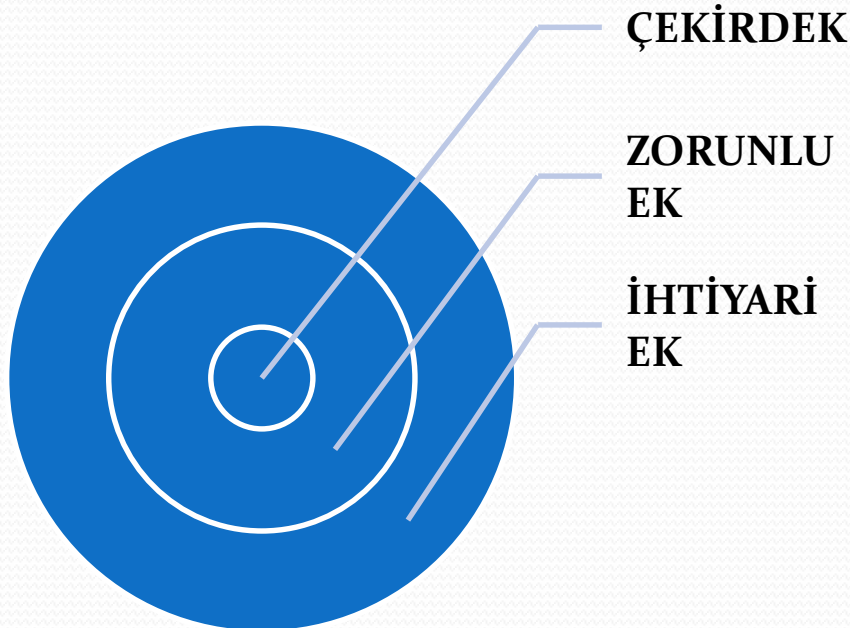
- İşletme sahibini diğer işletme sahiplerinden ayırt etmeye yarar
- Her Tacir;
 - Ticaret unvanı seçmek ve kullanmak zorundadır.
 - İşletme **merkezinin** bulunduğu yer ticaret siciline, açıldığı tarihten itibaren **15 gün içinde** tescil ve ilan ettirmelidir
 - Ticari işletmesine ilişkin işlemleri unvan altında yapmak ve tüm belgeleri bu unvan altında imzalamalıdır.
 - Tescil edilen ticaret unvanı, ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazılır.
 - Ticaret Unvanı ancak işletme ile birlikte devredilebilir

• Ticaret Unvanının Belirlenmesinde Sistemler:

- **Gerçeklik sistemi:** Gerçek durumu yansıtır.
- **Serbesti sistem:** İsteddiği unvanı kullanır, dilediği gibi devredebilir.
- **Karma sistem:** Tescil anında gerçek durumu yansıtır, sonradan oluşan değişikliklerde unvanın değiştirilmesi gerekmez
 - Örn, Unvandaki ortağın adının değişmesi
 - Koll. ve Kom. Şirkette yeni ortaklar girmesi
 - Ortağın şirketten ayrılması, ölümü durumları

Ticaret Unvanının Yapısı

- Ticaret unvanı, çekirdek ve eklerden oluşur
- **Çekirdek**: unvanda bulunması gereken kanunla belirlenmiş ASGARİ unsurları ifade eder.
- **Ek**: zorunlu veya isteğe bağlı olabilir

EKLER:

- 1. **İsteğe bağlı ekler:** yasak ekler kapsamına girmemek şartıyla her türlü ek
- 2. **Zorunlu Ekler:**
 - A. Ayırt edici ek
 - B. Şube Eki
 - C. Tasfiye Halinde Eki
- 3. **Kullanılması İzne Bağlı Ekler:** Türk, Türkiye, Cumhuriyet ve milli kelimeleri
- 4. **Yasak Ekler:**
 - - Aldatıcı, - Gerçeğe aykırı, - Kamu düzenine aykırı ekler

Unvan Çeşitleri

- Gerçek kişiler
 - Kısaltılmadan yazılacak adı ve soyadından oluşur.
 - Unvanda yer alan kişinin adı değişse bile unvan aynı kalabilir.
 - Ahmet Gün
 - Bu unvana ekler (zorunlu/ihtiyari) takılabilir
 - Ahmet Gün Tuhafiye, Ahmet Gün ve ortakları

Tüzel kişiler

- **Kollektif Şirket:** Ortaklardan en az birinin adı ve soyadı ile şirketi ve nevini gösteren ibareden oluşur.
 - Ahmet Aydın ve Ortakları Koll Şti
 - Kerim Kadırga Unlu Mamulleri Koll.Şti
- **Komandit şirket:** Komandite ortaklardan en az birinin adı ve soyadı ile şirketi ve nevini gösteren ibareden oluşur. Komanditer ortağın adı bulunursa iyiniyetli 3. kişilere komandite gibi sorumlu olur.
 - Makbule Maral Adi Komandit Şirketi (A.Kom.Şti)
 - Arzu Güvenç Paylı Komandit Şirketi (P. Kom.Şti)

Anonim, limited ve kooperatif şirketlerde

- İşletme konusu ve şirketin türünü gösteren kelimelerden oluşur.
 - Lassa Lastik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (AŞ.) / (AO.)
 - Çukurova Gıda LŞ.
 - Asya Yapı Kooperatifi
- Gerçek kişinin adı ve soyadı unvanda yer alıyorsa şirketi ve nevini gösteren ibare açık (kısaltılmadan) yazılmalıdır.
 - Kazım Kuru Lokantacılık Anonim Şirketi
 - Zekeriya Beyaz Tavukçuluk San. Ve Tic. Limited Şirketi

- Ticari İşletme İşleten Dernek, Vakıf ve Diğer Tüzel Kişilerin ticaret unvanı adlarının aynısıdır.
 - Kızılay
 - İstanbul Belediyesi Ekmek Fırını
- **Donatma İştiraki:** Müşterek donatanlardan en az birinin ad ve soyadı veya deniz ticaretinde kullanılan geminin adı ile donatma iştiraki ibaresinden oluşur.
 - Barbaros Donatma iştiraki
 - Martı Donatma İştiraki
- **Şubeler:** Merkezin ticaret unvanına şube ibaresi eklenerek oluşturulur.
 - TC. Ziraat Bankası AŞ. Konya Şubesi
- **Adi Şirket:** Kullanmak zorunda değildir. Ama istenirse kullanılabilir.
 - Sami Kutlu ve Ortakları

UNVAN ÇEŞİTLERİ

Konu Unvanları

AŞ.

Ltd.Şti.

Koop.

Kişi Unvanları

Gerçek Kişi

Kollektif Şti.

Komandit Şti.

Adi Şti.

Müteferrik

Donatma İştiraki

Diğer tüzel kişiler
vakıflar, dernekler

Ticaret Unvanının Korunması

- Ticaret unvanının ticari dürüstlüğe aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılması hâlinde hak sahibi (TTK 52);
- 1. Bunun tespitini, 2. Yasaklanmasını;
- 3. Ticaret unvanı tescil edilmişse kanuna uygun bir şekilde değiştirilmesini veya silinmesini,
- 4. Tecavüzün sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını,
- 5. Gereğinde araçların ve ilgili malların imhasını
- 6. Zarar varsa, kusurun ağırlığına göre maddi ve manevi tazminat isteyebilir.
- - Maddi tazminat olarak elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığı
- - Kararın gazete ile yayımlanması
- Ayrıca haksız rekabet hükümlerine göre de korunur.

- Tescil edilmemişse sadece haksız rekabet hükümlerine göre korunur.
- **Milletlerarası Koruma**
 - Paris anlaşmasına taraf ülke vatandaşlarına ait unvanlar tescil zorunluluğu olmaksızın anlaşmaya taraf ülkelerin hepsinde korunacaktır (Paris Anlaşması m.8).

İşletme Adı

- İşletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek için kullanılan adlara denir. Marmara cafe gibi....
- Kullanma zorunluluğu yok ancak kullanılırsa tescil ettirme yükümlülüğü var.
- Tacirler ve esnaflar kullanabilir.
- Ticari işletmenin devrinde işletme adı ayrı olarak devredilebilir.
- **Koruma Alanı**
 - Tescil ettiren bu ad üzerinde tekel hakkına sahip olur.
 - İşletme adı ülke çapında korunur.
 - Diğer koruma durumları aynı ticaret unvanında olduğu gibidir

- **Ticaret unvanının devri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (2002 KPSS)**
- A) Tek başına herhangi bir sınırlama olmaksızın devredilebilir
- B) Ticari işletme ile birlikte devredilebilir
- C) Tacirin ismini ihtiva ettiğinden devri mümkün değildir
- D) Tek başına devredilebilir, ancak devralanın bu durumu gösteren bir ek kullanması şarttır
- E) İşletmenin gerçek sahibinin kim olduğunun anlaşılmasını engelleyeceğinden devri, hiçbir şekilde mümkün değildir.

- **2. İşletme adı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2010 KPSS)**
- A) İşletme adı tüzel kişiye ait ise ticaret siciline tescili halinde Türkiye sınırları içinde tekel şeklinde kullanma hakkı sahibi olur
- B) İşletme adı tescil ettirilmemişse ancak haksız rekabet hükümlerine göre korunur
- C) İşletme adının ticari işletmeden ayrı olarak devri mümkündür
- D) Tacirler işletme adını kullanmak zorunda değildir
- E) İşletme adını esnaf da kullanabilir

Marka

- Bir işletmenin mal ve hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırtetmek amacıyla kullanılan işarettir.
- 556 sayılı Marka KHK
- TPE

Marka

- Olabilir

- Kişi adı dahil sözcükler
- Şekiller, hafler, sayılar
- Malların şekli, ambalajı
- Çizimle görüntülenen, baskıyla çoğaltılabilen, Her türlü işaret olabilir.

- Olamaz

- Coğrafi işaretler, menşe (Malatya kayısısı) ve mahreç işaretleri (Trabzon ekmeği)
- İhtiyat markası
- Ayırdedicilik taşımayan İşaretler olamaz.

Marka Türleri

➤ EMTİA MARKALARI

- Fabrika Markası: Hangi işletmenin ürettiği, arçelik, aytaç
- Ticaret Markası: Satışa sunan işletmeler, migros.
- Hizmet Markası: Bir hizmeti diğer işletmelerin hizmetlerinden ayırteden işarettir. THY, Varan

➤ KULLANIM ALANINA GÖRE:

- Ferdi Marka: Münferiden ve bağımsız olarak kullanılan işarettir. THY
- Garanti Markası: işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, kalitesini garantiye yarayan işarettir. TSE
- Ortak Marka: Üretim, ticaret, hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işarettir. TARİŞ

Marka Olarak Tescil edilebilecek İşaretler

- 1. Ayırt edicilik
- 2. Şekli anlamda elverişli işaretler olması
- 3. Maddi anlamda elverişli olması (Mutlak veya nisbi red nedeninin olmaması)
 - Mutlak red nedenleri: Herkese kapalı olan işaretlerdir. Örn. ayırt edicilik vasfı olmayan, şekli anlamda elverişli olmayan, meslek ve sanat adları gibi....
 - Nisbi red nedenleri: Kişilerin özel menfaatini ihlal etmesi örn, lux – lüks gibi

Marka ile ilgili hukuki işlemler

- Devir
 - İşletmeyle devredilmiş olur.
 - İşletmeden ayrı devredilebilir
- Rehin
 - Yazılı sözleşme
 - TİRK içine girer
 - TPE tescil, iyiniyeti kaldırır
- Haciz
- Lisans
 - Basit Lisans
 - İnhisari Lisans

Marka Hakkının Sona Ermesi

- Markanın Hükümsüzlüğüne karar verilmesi
 - Mutlak ve nisbi red nedenlerinden birinin varlığı
 - 5 yıl kesintisiz kullanılmaması
 - Ayırtedicilik özelliğinin kaybı (Yaygın ad haline gelme)
 - Yanlış anlamaya mahal vermek
 - Markanın teknik yönetmeliğe aykırı kullanımı
- Koruma süresinin dolması ve yenileme talebinde bulunulmaması
 - Koruma süresi 10 yıl
 - Yenileme talebi en geç sürenin dolmasından sonra 6 ay
- Marka Sahibinin hakkından vazgeçmesi

MARKA HAKKINA TECAVÜZ HALLERİ

- 1. Markayı taklit etmek
- 2. . Taklit markayı taşıyan ürünleri **satmak, dağıtmak** veya başka bir şekilde **ticaret alanına çıkarmak**, bu amaçla ithal etmek veya ticari gaye ile elde bulundurmak
- 4. Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları **izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek**
- 5. Marka tescilinden doğan hakların kapsamını **ihlal etmek**

Markalar dava

• Davacılar

- Marka Sahibi
- İnhisari Lisans Sahibi
- Markayı rehin alan

• Davalılar

- Fail
- İstihdam Eden
- Tüketicie karşı bu dava açılmaz

• Zamanaşımı

- Öğrenmeden 2 yıl
- Her halükarda 10 yıl
- Men davasında zamanaşımı yoktur

• Davalar

- Tespit Davası
- Eda Davası
 - İhlal eden davranışın durdurulması
 - Ortan kaldırılması
 - El Koyma, mülkiyet hakkı tanınması, İhtiyati tedbir, Tecavüzün devamının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması özellikle silme ve imha gibi
- Tazminat
- Ceza davaları

Haksız Rekabet

- Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır (TTK 54/2).

Haksız Rekabet Halleri

- 1. *Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile diğer hukuka aykırı davranışlar*
- 2. *Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yöneltme*
- 3. *Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma*
- 4. *Üretim Ve İş Sırlarını Hukuka Aykırı Olarak İfşa Etmek*
- 5. *İş Şartlarına Uymama*
- 6. *Dürüstlük Kuralına Aykırı İşlem Şartları Kullanma*

Haksız Rekabet Davası

- Davacı

- Haksız rekabet eyleminden etkilenen (zarar gören veya görme tehlikesine maruz kalan) kişiler
- Müşteriler (Araçların ve malların imhasını isteyemez)
- Mesleki ve Ekonomik Birlikler, tüketicilerin ekonomik çıkarlarını koruyan sivil toplum kuruluşları, kamusal nitelikli kurumlar (Tazminat davası açamaz)

- Davalı

- Haksız rekabet eylemini gerçekleştiren kişi
- Adam çalıştıran
- Basın, yayın iletişim ve bilişim kuruluşları, Y.İşl.Müd., Yayımcı, Matbaacı

- **Davalar;**

- Tespit davası
- Men davası
- Düzeltme davası: Haksız rekabetin sonucu olan *maddi durumun ortadan kaldırılmasını*), haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu *beyanların düzeltilmesini* ve haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan *araçların ve malların imhası istenebilir*
- Tazminat: kusur ve zarar şart
- Kararın ilanı

- **Zamanaşımı:** Öğrenme 1 yıl

- Her halükarda 3 yıl
- Ceza kanununda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülüyorsa
- Men davalarında zamanaşımı söz konusu değildir.

- *A Bankası, Türkiye çapında dağıtımı yapılan X Gazetesi'ne verdiği ilânlarda, mevduata en yüksek faizin kendisi tarafından verildiğini belirtmiştir. Oysa yapılan araştırmalar, B ve C bankalarının mevduata A Bankası'ndan daha yüksek faiz vermekte olduğunu ortaya çıkarmıştır.*
- **Olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2003 KPSS)**
- A) B ve C bankaları, X Gazetesi'ni çıkartan şirket aleyhine haksız rekabetten doğan davaları açamazlar, çünkü, B ve C bankaları ile X Gazetesi'ni çıkartan şirket arasında rekabet ilişkisi bulunmamaktadır
- B) B ve C bankaları, A Bankası'na karşı haksız rekabetten doğan davaları açabilirler
- C) Türkiye Bankalar Birliği, A Bankası aleyhine tespit, men ve ref davalarını açabilir, ancak tazminat davasını açamaz
- D) İlâna güvenerek A Bankası'nda hesap açtıran mevduat sahipleri, uğradıkları faiz kayıplarının tazmini için A Bankası aleyhine haksız rekabete dayalı tazminat davası açabilirler
- E) Tüketici koruma dernekleri, haksız rekabet hükümlerine dayanarak tazminat davası dışında kalan davaları A bankası aleyhine açabilirler

Ticari Defterler

- Her tacir, ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmenin iktisadi ve mali durumunu borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu kanuna göre açıkça görülebilir şekilde ortaya koymak zorundadır (TTK 64/1)
- Tacir, ticari defterleri ve bunların dayandığı diğer belgeleri 10 yıl süreyle (VUK'a göre 5 yıl) saklamak
- Zayi halinde 15 gün içinde mahkemeden «zayi belgesi» almak zorundadır.

Ticari Defterler

- Zorunlu Defterler

- Yevmiye defteri
- Envanter defteri
- Defteri kebir

- İhtiyari Defterler

- Alacak, Cari Hesap...

- NOT: Gerçek kişi tacirin işletmesinin hacim ve ehemmiyeti bu üç defteri tutmayacak kadar küçükse yani 2. sınıf tacirse sadece işletme defteri de tutabilir.

Tüzel Kişi Tacirlerin tutacağı;

- Yönetim kurulu karar defteri
- Pay defteri
- Genel kurul toplantı ve müzakere defteri gibi işletmenin muhasebesi ile ilgili olmayan defterler de ticari defter sayılmıştır.

Defterlerin Onaylanması

- **Açılış tasdikine tabi olanlar:** yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri, genel kurul toplantı ve müzakere defteri.
 - Onay, noter tarafından yapılır. Ancak ticaret şirketlerinin tescili sırasında ticaret sicili müdürlüğü de onaylayabilir.
- **Kapanış tasdikine tabi olanlar:** yevmiye defteri ve yönetim kurulu karar defteridir. İzleyen faaliyet döneminin üçüncü ayının sonuna kadar notere yaptırılır.

Defterlerin delil olarak kullanılması

- Aleyhe delil olması
 - Ticari defterlerini ibraz edememe
 - İbraz ederse
 - Defterlerde hiçbir kaydın yer almaması
 - Sadece defter sahibinin aleyhine kayıtların olması
 - Hem lehe hem de aleyhe kayıtların olması
- Lehe delil olması
 - İki tarafta tacir olmalı
 - Uyuşmazlık deftere kaydedilmesi gereken ticari işten kaynaklanmalı
 - Defterler kanuna, usule uygun tutulmuş olmalı
 - Defterlerin birbirini doğrulaması
 - Karşı taraf ileri sürülen iddiayı çürütememeli

- **Ticari defterlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2009 KPSS)**
- A. Senetler defteri noterce tasdik usulüne tabi değildir
- B. Cari hesap defteri noterce tasdik usulüne tabi değildir
- C. Henüz kullanılmamış boş defterlerin zıyaı hâlinde zayı belgesi istenemez
- D. Ticari defterlerin zayı edilmesi halinde tacir, zıyaı öğrendiği tarihten itibaren 15 günlük hak düşürücü süre içerisinde zayı belgesi verilmesi için mahkemeye başvurmalıdır
- E. Yevmiye defterindeki kayıtların dayanağını teşkil eden belgelerin saklanmamış olması yevmiye defterindeki kayıtların ispat hukuku açısından geçersiz hâle gelmesine neden olur

Cari Hesap

- İki kişinin
- herhangi bir hukuki sebep veya ilişkiden doğan alacaklarını
- teker teker ve ayrı ayrı istemekten karşılıklı olarak vazgeçip
- bunları kalem kalem alacak ve borç şekline çevirerek
- hesabın kesilmesinden sonra çıkacak artan tutarı isteyebileceklerine ilişkin
- sözleşmedir

• Cari Hesaba Geçirilecek Alacaklar

- Sözleşmenin yapılmasından sonra doğmuş olması
- Para veya aynı tür misli eşya
- Ticari senetler, bedelinin tahsili durumunda
- Şarta bağlı alacaklar, şartın gerçekleşmesi

• Geçirilemeyecek Alacak

- Takası mümkün olmayan alacaklar
- Belli bir amaca harcanmak üzere teslim olunan para veya mallardan doğan alacaklar
- Emre hazır tutulmak üzere teslim olunan para ve mallardan doğan alacaklar

-
- Cari hesapta sözleşme süresi ve hesap devresi
 - Bakiyenin Haczi
 - Yenileme
 - Alacaklara ilişkin dava ve savunma hakları
 - Cari hesap kalemlerinin bir bütün oluşturması

Cari Hesabın Sona Ermesi

- Sözleşmede kararlaştırılan sürenin sona ermesi
- Belirsiz sürelide taraflardan birinin feshi ihbarda bulunması
- Taraflardan birinin iflas etmesi
- Taraflardan birinin ölümü veya kısıtlanması
- Taraflardan birinin alacaklısının bakiyeyi haczettirmesi
 - **ZAMANAŞIMI**: Sözleşmenin sona ermesinden itibaren
 - 5 yıldır

- **Ticari faaliyetlerin düzenlenmesinde Türk Ticaret Kanunu aşağıdaki sistemlerden hangisini esas almıştır?**
- A) Modern sistem
- B) Karma sistem
- C) Subjektif sistem
- D) Objektif sistem
- E) Klasik Sistem

- **Aşağıdakilerden hangisi / hangileri ticari işletmenin unsurlarından değildir?**
- I. Gelir sağlamayı amaçlama
- II. Devamlılık
- III. Dış ilişkilerde bağımsızlık
- IV. Esnaf faaliyeti sınırlarını aşma
- V. Mekan ayrılığı
- A) I ve II B) Yalnız V C) III ve V
- D) I ve IV E) Yalnız III

- **Aşağıdakilerden hangisi şubenin unsurlarından birisi değildir?**
- A) Merkeze bağlılık
- B) Dış ilişkide bağımsızlık
- C) Yer ayrılığı
- D) Muhasebe Ayrılığı
- E) Ticaret siciline tescil

- **Aşağıdakilerden hangisi şube olmanın sonuçlarından birisi değildir?**

- A) Şubeler bulundukları yerin Ticaret Siciline tescil edilirler.
- C) Şube kendi merkezinin ticaret unvanını şube olduğunu belirterek kullanmak zorundadır.
- B) Ticari işletmenin devri halinde bu devrin kapsamına, işletmenin bir parçası olan şube de girer.
- D) Şube aracılığıyla yapılan bir işlemde kaynaklansın kaynaklanmasın, işletmelere karşı açılacak bütün davalar merkezin yanı sıra şubenin bulunduğu yerde de açılabilir.
- E) Şubeler Ticaret odasına kaydolmak ve aidat ödemek zorundadırlar.

- **Aşağıdakilerden hangisi ticari işletmenin devri için söylenemez.**
- A) Ticari işletmenin devri esas olarak işletmenin bütün malvarlığı unsurlarını kapsar.
- B) Devir sözleşmesi yazılı şekilde yapılmalıdır.
- C) İşletmenin mevcut borçlarından devreden devralanla birlikte sorumlu olması
- D) Devir işleminin tescil ve ilan edilmesi gerekir.
- E) Devir işleminin alacaklılara ihbar veya ilan edilmesine gerek yoktur.

- **Ticari işletme rehninde aşağıdakilerden hangisi rehnin kapsamına alınamaz?**
- A) Ticaret Unvanı
- B) İşletme Adı
- C) Taşınmaz işletme tesisatı
- D) Demir başlar
- E) Marka

- *OLAY: Ticari işletme sahibi Ahmet'in ölümü ile işletmesi tek mirasçısı olan 10 yaşındaki oğlu Mehmet'e kalmıştır. Ticari işletme, Mehmet'e vasi olarak atanan amcası Ali tarafından işletilmiş, Mehmet de ticari faaliyetlerin yürütülmesi sırasında amcasına yardımcı olmuştur.*
- **- Olayda tacir sıfatı kime aittir?**
- A) Ahmet
- B) Ali
- C) Mehmet
- D) Hiç kimse tacir sıfatına haiz değildir.
- E) Sulh mahkemesi
- **- Olayda işletmenin cezai yönden sorumluluğu kime aittir?**
- A) Cezai sorumluluk kimseye ait olmaz
- B) Mehmet
- C) Ahmet
- D) Ali

- Tacir olmanın sonuçları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Tacir kural olarak cezai şartın tenkisini isteyemez
- B) Tacir ticari defterler tutmalıdır
- C) Kanuni ihtar ve ihbar şekillerine uymakla yükümlüdür.
- D) Ücret ve faiz isteme hakkı vardır.
- E) Tacir işletme adı kullanmak zorundadır.

- **Aşağıdaki şıklardan hangisinde verilen ticaret unvanı kanuna uygun olarak belirlenmemiştir?**
- A) Ahmet Yavuz ve ortakları Kollektif Şirketi
- B) Çolak İnşaat, Turizm ve Otomotiv A.Ş.
- C) Selim Gökmen ve Ortakları Ltd. Şti.
- D) Ahmet Çolak Gıda, Otelcilik Anonim Şirketi
- E) Gökmen Madencilik, Hafriyat Ltd.Şti

- - **Tescilli markaların korunma süresi aşağıdakilerden hangisidir?**
 - A) 5 yıl B) 10 yıl C) 20 yıl
 - D) 1 yıl E) 2 yıl
 -
- - **Haksız rekabet davalarında öngörülen zamanaşımı süresi hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?**
 - A) 1 yıl – 3 yıl B) 2 yıl – 5 yıl
 - C) 1 ay – 1 yıl D) 2 ay – 2 yıl
 - E) 1 yıl – 5 yıl

- **Aşağıdakilerden hangisi, ticari defterlerin lehe delil olmasında aranan şartlardan biri değildir?**
- A) Her iki tarafın da defter tutmakla yükümlü olması
- B) Defterlerin birbirini doğrulaması
- C) Defterlerin kanuna uygun tutulması
- D) Defterlerinin aksinin ispat edilmemiş olması
- E) Kesin yemin edilmesi